

ואליהו ומשיח... ואל יקשה עליך שיהי' מלך המשיח מן הקמים בתחיי, כי כבר נסתפקו על זה בפרק 'חלקי' (פרק יא במסכת סנהדרין)... אם מן מתייא כגון דניאל איש חמודות'.

(הרב יצחק אברבנאל בספרו 'ישועות משיחו' החלק השני פרק השני עיון א')

תדפיס מספר

פרקי משיח וגאולה

לעילוי נשמת

התמים יוסף ע"ה

בן יבלחט"א ר' נחמן בער (וזוגתו מרת דבורה)

קריימאן

נקטף בדמי ימיו

ביום ו' עש"ק פרשת תולדות, כ"ח מרחשון, ה'תשע"א

ת. נ. צ. ב. ה.

יקום לתחיי תיכף ומיד ממש למטה מעשרה טפחים

*

לזכות

התמים חנוך הענדל שיחי

בן שטערנא שרה תחי

קעלער

לרפואה שלימה וקרובה, ולאריכות ימים

ושנים טובות עד ביאת גואל צדק

נערך על ידי

הרה"ת ר' יוסף יצחק שי' (בן הרב יהודה ז"ל)

קעלער

ברוקלין נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה

ביאת משיח לפ"ק

פתח דבר.....3

תוכן הענינים :

4..... מלך המשיח

7..... נשיא הדור הוא המשיח

9..... נגלה ונכסה

11..... והוא יגאלנו

כל הזכויות שמורות
 אסור להעתיק הספר הזה, כולו או מקצתו
 באיזה אופן שיהי, בלי רשות המחבר

Published and Copyrighted © by:
Rabbi Yosef Y. Keller

All rights reserved, no part of this publication may
 be reproduced in any form or by any means,
 including photocopying, without permission in
 writing from the publisher:
Rabbi Yosef Y. Keller
 426 Sterling Street.
 Brooklyn, N.Y. 11225
 U.S.A.

email: yykeller@gmail.com

5771 • 2011

Printed in the U.S.A.

והוא יגאלנו

כיון ש"צדיקא דאתפטר אשתכח בכולהו עלמין יתיר מבחיוהי"⁴⁸, ש"גם בזה העולם המעשה אשתכח יתיר"⁴⁹ - בודאי שהרבי מנהיג את העולם כולו, ואנ"ש בפרט, ומעורר רחמים רבים וכו', כמו שהי' עד עתה, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז. וכשם שעד עתה הי' מונח ("אָפּגעלייגט") אצל כל אחד ואחד מאתנו שהרבי יוליכנו לקראת משיח צדקנו - צריך להיות מונח כן גם עתה.

והמאורע שאירע כו' - אינו אלא **לעיני בשר** שלנו, ואינו אלא נסיון בלבד (אחד הנסיונות דחבלי משיח שצריכים להיות קודם ביאת גואל צדק), שכל ענינו הוא **שמעלים ומסתיר על האמת**,

- אלא שעדיין צריך ביאור והסבר על כך שע"פ תורה צריך לומר עתה קדיש וכו' - וכוונת הנסיון היא בשביל ההתגברות והעמידה בנסיון, שע"ז דוחים ומבטלים ההעלם וההסתר ומתגלה האמת (כמבואר בדרושי חסידות).

(משיחות ש"פ תרומה, פ' זכור ה'שי"ת
(תורת מנחם-התוועדיות ח"א (ה'שי"ת) ע' 16))

ולכן, ע"י חיזוק ההתקשרות בלימוד תורתו וקיום הוראותיו (הן ההוראות לרבים, והן ובפרט ההוראות שנאמרו פנים אל פנים ביחידות) בפועל ממש, נזכה תיכף (כיון שנמצאים בעקבתא דמשיחא) "זעהן זיך מיטן רביין" **בעיני בשר**, והרבי יוליכנו אל הגאולה.

(משיחות ש"פ תרומה, פ' זכור ה'שי"ת
(תורת מנחם שם ע' 17-16))

ונזכה זעהן זיך מיטן רביין דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים, והוא יגאלנו⁵⁰.

(ד"ה באתי לגני, יו"ד שבט ה'תשי"א (בסופו))

מען האט ביי מיר געפרעגט: וואס זאג איך, אז עס וועט זיין בקרוב והקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם, און דער רבי וועט אונז ארויספירן פון גלות - דער סדר איז דאך: ביאת המשיח וימות המשיח, און ערשט אין א צייט ארום וועט זיין תחית המתים. אזוי ווערט דאך געבראכט אין חסידות אויך.

דער ענטפער אויף דעם: **חאטש בכלל** איז דער סדר⁵¹: ביאת המשיח, בנין בית המקדש, קבוץ גליות, תחית המתים, אבער תחית המתים פון יחידים - איז געווען און וועט זיין פריער אויך. וכידוע כמה סיפורים בש"ס ומדרשים ומצדיקים שהחיו מתים. וכמאמר רז"ל זוטי דאית בכו מחי מתים⁵².

(משיחת ש"פ בשלח, י"ג שבט ה'תשי"א
(לקוטי שיחות ח"ב ע' 518-517))

אמרו במסכת דרך-ארץ זוטא: 'תשעה נכנסו בגן עדן בחיים... חנוך בן ירד

48. זח"ג עא, ב. הובא ונתבאר בתניא אגרת הקודש ביאור לסימן ז"ד.

49. תניא שם.

50. ראה סוף ספר חסידים (הובא בגליון הש"ס לכתובות קג, א), במדבר רבה פי"ט, יג.

51. ראה זהר חלק א קלט, א. קלד, א. ברכות מט, א. תנחומא פרשת נח יא. רמב"ם הלכות מלכים

פי"א. מכתב כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) ני"ע בקובץ מכתבים (א) ע' כג [אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב ח"א ע' שט ואילך].

52. עבודה זרה י, ב.

ובמחלות עפר מפני פחד ה' ומהדר גאונו בקומו לערוץ הארץ. **מפני פחד ה' - דא** הוא רגיון דכל עלמא, **ומהדר גאונו - דא משיח**, **בקומו לערוץ הארץ - כד יקום** ויתגלי בארעא דגליל בגין דאיהו הוא אתר קדמאה דאתחרבא בארעא קדישא ובגין כן יתגלי תמן קדמאה לכל אתר ומתמן יתער קרבין לכל עלמא, לבתר ארבעין יום דעמודא יקום מארעא לשמיהא לעיניהון דכל עלמא ומשיח יתגלי.. לבתר שבעין יומין יתגניז ההוא כוכבא ויתגניז משיח עד תריסר ירחין ויתהדר ההוא עמודא דאשא כמלקדמין ובי' יתגניז משיח וההוא עמודא לא יתחזי לבתר תריסר ירחין יסלקון לוי למשיח בההוא עמודא לגו רקיעא ותמן יקבל תוקפא ועטרא דמלכותא. וכד נחית יתחזי ההוא עמודא דאשא כמלקדמין לעיניהון דכל עלמא ויתגלי.. משיח.

(זהר שמות ז, ב)

תמיהה גדולה אם נאמר שאז יהי שינוי כזה שהמשיח לא יהי נולד מאיש ואשה אלא שביום ההוא יצא מגן עדן וכו', ונלע"ד כי המשיח יהי ודאי אדם צדיק נולד מאיש ואשה ויגדל בצדקתו עד קץ הימין. **(הרב חיים ויטאל (הובא בזוהר הרקיע - נעתק בניצוצי זהר שם אות ב))**

בגאולתנו זאת העתידה בהגלות הגואל האחרון - תתעורר השנאה בין הנכרים לישראל ויוסיפו שעבוד על שעבודם, ויהי הגואל נגלה וחוזר ונכסה כדי להתעות את הנכרים ולהקשות את לבם, שכן מצינו בגאולת מצרים שנגלה להם משה וחזר ונכסה מהם, וזהו שדרשו רבותינו ז"ל⁴¹: **ויפגעו את משה ואת אהרן⁴², אחר ששה חדשים נגלה הקב"ה⁴³ במדין⁴⁴ ואמר לו: לך שוב מצרימה, בא משה ממדין ואהרן ממצרים ופגעו בהם שוטרי ישראל כשהם יוצאים מלפני פרעה**. וכן דרשו במדרש חז"ת⁴⁵: **דומה דודי לצבי⁴⁶, מה צבי זה הוא נראה ונכסה וחוזר ונראה, כך גואל הראשון נראה להם וחוזר ונכסה מהם ונראה להם. וכמה נכסה מהם? רבי תנחומא אומר: שלשה חדשים, הדא הוא דכתיב: ויפגעו את משה ואת אהרן, רבי יהודה בר רבי אומר: לקריסין, כלומר לשון פגיעה לפרקין היא⁴⁷. וכן הגואל העתיד יהי נגלה וחוזר ונכסה, שהרי גאולה זו עתידה להיות כדמיון גאולת מצרים בהרבה ענינים.**

זוה נסיון גדול שנעלם הגואל ששה חדשים, וכן יהי בימי משיח צדקיננו, יהי נעלם אחר התגלות כדאיתא במדרש, והי יעמוד לימין הצדיקים במהרה בימינו אמן. **(תורת משה להחתם סופר על התורה שמות ה, כב ד"ה למה זה שלחתיני)**

41. שמות רבה ה, כ.

42. שמות ה, כ.

43. על משה.

44. שכיון שגור פרעה יתכבד העבודה על האנשים..! הלך משה למדין ועשה שם ששה חדשים, ואהרן היה יושב במצרים, ואותה שעה החזיר משה אשתו ובניו למדין (שמות רבה ה, יח).. אחר ששה חדשים נגלה הקב"ה אל משה במדין וכו'.

45. שיר השירים רבה ב, כב.

46. שיר השירים ב, ט.

47. הרי שמהלשון 'ויפגעו את משה ואת אהרן' דמשמע לפרקים, מוכח שהיו משה ואהרן נכסין

מן.

ב"ה

פתח דבר

לקראת יום הבהיר יו"ד שבט ה'תשע"א במלאת ששים שנה לקבלת הנשיאות ע"י כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, הננו מפרסמים בזה תדפיס מהספר **פרקי משיח וגאולה** שהוא ליקוט מהרמב"ם והמדרשים וכו' אודות ביאת המשיח.

הספר נערך לזכות אחי התמים חנוך הענדל בן שטערנא שרה לרפואה שלימה וקרובה, תיכף ומיד ממש; ולעילוי נשמת אחייני התמים הרב יוסף יצחק בן נחמן בער (וזוגתו דבורה) קריימאן ע"ה יקום לתחי' תיכף ומיד ממש, למטה מעשרה טפחים.

ותודתי נתונה לנוות ביתי עקרת הבית אשת חיל מרת מינדל ריבה תחי' (בת מו"ח הרה"ח ר' שמחה בונם שי' פיקארסקי, ונכדתו של מו"ח"ז ראש השיבה הרב ישראל יצחק ז"ל פיקארסקי מחבר הספרים 'חקרי הלכות') שעמדה לימיני ועזרה לי במשך כל תקופת עריכת הספר. ואני תפלה לרבון העולם, שנזכה לגדל יחד בשמחה ומתוך נחת חסידותי את צאצאינו: מנחם מענדל, יהודית, שלום דוב בער, שמואל, וחנה שיחיו - לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

ויהי רצון שנזכה להתגלות מלך המשיח¹ וקבלת מלכותו על ידי העם שבקול רעש גדול מכריזים ואומרים: יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד.

יוסף יצחק (ב"ר יהודה ז"ל) קעלער

ערב שבת פרשת בשלח 'ובני ישראל יוצאים ביד רמה', יו"ד שבט ה'תשע"א (ששים שנה לקבלת הנשיאות) ברוקלין, נ"י.

1. שע"פ פסק דין הרמב"ם (הלכות מלכים ומלחמותיהם ומלך המשיח פרק יא הלכה ד): 'אם יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו כפי תורה שבכתב ושבעל פה ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמות ה' - הרי זה בחזקת שהוא משיח' (שהוא קץ הגלות כמבואר בלקוטי שיחות של נשיא דורנו ח"ה ע' 149) [נראה גם שפת אמת ראש השנה יא, ב].
און **דערנאך** - ווי דער רמב"ם זאגט עס קלאר און דייטליך - וועט זיך אנהויבן די אתחלתא דגאולה [עשה והצליח] וניצח את האומות מסביביו - און **דערנאך** די גאולה האמיתית והשלימה [יבנה מקדש במקומו], און **דערנאך** און דורך משיח' דוקא - קיבוץ גלויות, בקרוב ממש בעגלא דידן [לקוטי שיחות שם [חוץ מהחצאי ריבוע שנוסף על פי לשון הרמב"ם הלכות מלכים שם (שנעתק בלקוטי שיחות שם הערה 51 'ומה שבחצי אריח נוסף ע"פ לשון הרמב"ם שבכתבי יד; נדפס גם בהוצאות הרב קאפא, פרענקל ורמב"ם לעם<)]

מלך המשיח

א] המלך המשיח עתיד לעמוד, ולהחזיר מלכות בית דוד ליושנה הממשלה הראשונה, ובונה מקדש, ומקבץ נדחי ישראל. וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם: מקריבין קרבנות, ועושין שמיטין ויובלות ככל מצותן האמורה בתורה. וכל מי שאינו מאמין בו, או מי שאינו מחכה לביאתו - לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבנו: שהרי התורה העידה עליו, שנאמר²: **ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך; ושב וקבצך מכל העמים . . . אם יהי נדחך בקצה השמים, משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך. והביאך ה' אלקיך.** ואלו הדברים המפורשים בתורה, הם כוללים כל הדברים שנאמרו על ידי כל הנביאים. אף בפרשת בלעם נאמר, ושם נבא בשני המשיחים - במשיח הראשון שהוא דוד שהושיע את ישראל מיד צריהם, ובמשיח האחרון שיעמוד מבניו שמושיע את ישראל מיד בני עשין.

ושם הוא אומר³: **אראנו ולא עתה זה דוד; אשורנו ולא קרוב,** זה המלך המשיח. **דרך כוכב מיעקב זה דוד; וקם שבט מישאל זה המלך המשיח. ומחץ פאתי מואב זה דוד,** וכן הוא אומר⁴ **ויך את מואב, וימדדס בחבל; וקרקה כל בני שת זה המלך המשיח,** שנאמר בו⁵: **ומשלו מים עד ים. והי' אדום ירשה⁶ זה דוד,** שנאמר⁷: **ותהי אדום לדוד לעבדים; והי' ירשה שיעיר אויביו זה המלך המשיח,** שנאמר⁸: **ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו.**

ב] אף בערי מקלט הוא אומר⁹: **ואם ירחיב ה' אלקיך את גבולך... ויספת לך עוד שלש ערים על השלש האלה;** ומעולם לא הי' דבר זה, ולא צוה הקב"ה לתוהו. אבל בדברי הנביאים אין הדבר צריך ראיה, שכל הספרים מלאים מדבר זה.

ג] אל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים, ומחדש דברים בעולם, או מחיי מתים, וכיוצא בדברים אלו שהטפשים אומרים. אין הדבר כן, שהרי רבי עקיבה חכם גדול מחכמי משנה הי', והוא הי' נושא כליו של בן כוזבא המלך, והוא הי' אומר עליו שהוא המלך המשיח, ודימה הוא וכל חכמי דורו שהוא המלך המשיח, עד שנהרג בעוונות; כיון שנהרג, נודע שאינו זה. ולא שאלו ממנו חכמים לא אות ולא מופת.

ועיקרי הדברים ככה הן: שהתורה הזאת - אין חוקי ומשפטי משתנים לעולם ולעולמי עולמים, ואין מוסיפין עליהן ולא גורעין מהן. וכל המוסיף או גורע, או שגילה פנים בתורה והוציא הדברים של מצוות ממשוטן - הרי זה בודאי רשע ואפיקורס.

ד] ואם יעמוד מלך מבית דוד, הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו, כפי תורה שבכתב ושבעל פה, ויכוף <בה¹⁰> כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמות

נגלה ונכסה

אמר רב: אי מן חייה הוא כגון רבינו הקדוש (אם משיח מאותן שחיין עכשיו ודאי היינו רבינו הקדוש דסובל תחלואים וחסיד הי' כדאמרין בבבא מציעא) אי מן מתיא הוא כגון דניאל (ואם הי' מאותן שמתו כבר הי' דניאל איש חמודות שנדון ביסורין בגוב אריות וחסיד גמור הי'). **(סנהדרין צח, ב (ובפירוש רש"י))**

רבנן אמרי: אהן מלכא משיחא, אי מן חייה הוא - דוד שמי', אי מן דמכייא (מן המתים) הוא - דוד שמי'.

(ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד (ובפירוש רבינו שלמה סירליאו))

דומה דודי לצבי³⁴, מה צבי זה הוא נראה ונכסה וחוזר ונראה - כך גואל הראשון נראה להם וחוזר ונכסה מהם וחוזר ונראה להם. וכמה נכסה מהם? רבי תנחומא אומר: שלשה חדשים, הדא הוא דכתיב: ויפגעו את משה ואת אהרן³⁵, רבי יהודה ברבי אומר: לקירסין³⁶. כך גואל האחרון נגלה להם וחוזר ונכסה מהן, וכמה נכסה מהן? ארבעים וחמשה ימים. הדא הוא דכתיב³⁷: ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שמם ימים אלף מאתים ותשעים וכתוב³⁸: אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות שלשים וחמשה.

(מדרש שיר השירים רבה פרשה ב פסוק ט (דומה דודי לצבי), ג)

רבי ברכי' בשם רבי לוי: כגואל הראשון כך גואל האחרון, מה גואל הראשון נגלה וחוזר ונכסה מהן, וכמה נכסה מהן? שלשה חדשים שנאמר: ויפגעו את משה ואת אהרן - אף גואל אחרון נגלה להם וחוזר ונכסה מהם, וכמה נכסה מהן? רבי תנחומא בשם רבנן: ארבעים וחמשה יום. הדא הוא דכתיב: ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שמם ימים אלף מאתים ותשעים, וכתוב: אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות שלשים וחמשה.

אשרי המחכה וגו', ארבעים וחמש שנים נוספים על חשבון העליון³⁹ שעתידי מלך משיחנו להתכסות אחר שנגלה, וישוב ויתגלה. וכן מצינו במדרש רות. וכן יסד רבי אלעזר הקליר⁴⁰: ויתכסה מהם שבועים ששה.

בההוא זמנא יתער מלכא משיחא לנפקא מגו גנתא דעדן מההוא אתר דאתקרי קן צפור ויתער בארעא דגליל.. ועל ההוא זמנא כתיב: ובאו במערות צורים

34. שיר השירים ב, ט.

35. שמות ה, כ.

36. כלומר לשון פגיעה לפרקין היא. הרי שמהלשון 'ויפגעו את משה ואת אהרן' דמשמע לפרקים, מוכח שהיו משה ואהרן נכסין מהן.

37. דניאל יב, יא.

38. שם שם, יב.

39. שבפסוק זה (דניאל יב, יב) כתוב: 'אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות שלשים וחמשה' והוא ארבעים וחמש נוסף על חשבון 'אלף מאתים ותשעים' שבפסוק שלפני זה (שם יב, יא): 'ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שמם, ימים אלף מאתים ותשעים' ופירש רש"י שם: 'אלף ומאתים ותשעים שנה הן מיום הוסר התמיד עד שישוב בימי מלך משיחנו'.

40. בסילוק יוצר פרשת החודש.

2. דברים ל, ג-ה.

3. במדבר כד, יז.

4. שמואל-ב ח, ב.

5. זכריה ט, י.

6. במדבר כד, יז.

7. ראה שמואל ב ח, ו; וראה שם שם, יד.

8. עובדיה א, כא.

9. דברים יט, ח-ט.

10. ע"פ לשון הרמב"ם שבכתבי יד (נדפס בהוצאת הרב קאפח, ועוד).

(הנשיא הראשון), "גואל ראשון הוא גואל אחרון", כידוע³¹ שבכל דור ישנו "א" הראוי מצדקתו להיות גואל, ולכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו כו"ו ומסתבר לומר שהוא נשיא הדור, כמפורש בגמרא³² בנוגע לרבי יהודה הנשיא: "אמר רב אי מן חייה הוא כגון רבינו הקדוש", "אם משיח מאותן שחיין עכשיו ודאי היינו רבינו הקדוש"³³, הנשיא שבדור.

[ובהערה 53: . . . וכיון ש"הנשיא הוא הכל", שכולל כל הניצוצות דמשיח שבכא"א מישראל, בחי"י היחידה הפרטית, נמצא, שנשמתו היא בחי"י היחידה הכללית, נשמתו של משיח, ולכן הוא המשיח שבדור].

(קונטרס בית רבינו שבבבל (ספר השיחות תשנ"ב ח"ב ע' 470))

צריכה להיות תיכף ומיד הגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, השליח ד"שלח נא ביד תשלח", כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועד"י ההמשך דממלא מקומו שלאחרי זה ע"ד שהוא הממלא מקום דאביו אדמו"ר נ"ע. וכמדובר כמה פעמים בנוגע לשבעת קני המנורה, ובנוגע לשבעת האושפזין וכו'.

(משיחות ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו ה'תשנ"ב)

(שיחות קודש תשנ"ב ח"א ע' 318))

ויהי רצון והוא העיקר - שהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו תבוא בפועל ממש ותיכף ומיד ממש...

כן תהי' לנו בפועל ממש, ותיכף ומיד ממש, עם כל הפירושים שב"מיד" [כולל גם הראשי תשיבות דכללות הדורות משה ישראל (הבעש"ט) דוד (מלכא משיחא), וכל הפירושים שב"ממש", ולכל לראש מיד ממש **כפשוטו**, ממש ממש ממש.

(משיחות ש"פ משפטים, מבה"ח אדר א' ה'תשנ"ב)

(ספר השיחות תשנ"ב ח"ב ע' 6-375))

ובהערה 148: ובפרטיות יותר בנוגע לדורנו זה - שבר"ת ד"מיד" נרמזים ג' התקופות השייכות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (ראה ספר השיחות תשנ"ב ח"א ע' 66-265), ועל סדר הקירבה אלינו - משיח (מנחם שמו), יוסף יצחק, דובער (שמו השני של כ"ק אדני"ע).

31. ראה שו"ת חתם סופר חושן משפט (ח"ו) בסופו (סימן צ"ח). וראה שדי חמד פאת השדה מערכת האל"ף כלל ע', ועוד.

32. סנהדרין צח, ב.

33. רש"י סנהדרין שם.

ה' - הרי זה בחזקת שהוא משיח. אם עשה והצליח, >ונצח כל האומות שסביביו¹¹, ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל - הרי זה משיח בודא.

>ואם לא הצליח עד כה, או נהרג - בידוע שאינו זה שהבטיחה עליו תורה, והרי הוא ככל מלכי בית דוד השלמים הכשרים שמתו. ולא העמידו הקדוש ברוך הוא אלא לנסות בו רבים, שנאמר¹²: **ומן המשכילים יכשלו לצרוף בהם, ולברר וללבן עד עת קץ, כי עוד חזון למועד.**

אף ישוע הנצרי, שדמה שיהי' משיח ונהרג בבית דין, כבר נתנבא בו דניאל, שנאמר¹³: **ובני פריצי עמך ינשאו להעמיד חזון ונכשלו**, וכי יש מכשול גדול מזה? שכל הנביאים דיברו שמשיח גואל ישראל ומושיעם ומקבץ נדחיהם ומחזק מצותן; וזה גרם לאבד ישראל בחרב ולפזר שאריתם ולהשפילם, ולהחליף התורה, ולהטעות רוב העולם לעבוד אלוה מבלעדי ה'.

אבל מחשבות בורא העולם - אין כוח באדם להשיגם, כי לא דרכינו דרכיו ולא מחשבותינו מחשבותיו. וכל הדברים האלו של ישוע הנצרי, ושל זה הישמעאלי שעמד אחריו, אינן אלא לישר דרך למלך המשיח¹⁴, ולתקן העולם כולו לעבוד את ה' ביחד, שנאמר¹⁵: **כי אז אהפוך אל עמים שפה ברוה, לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד.**

>כיצד? כבר נתמלא העולם מדברי המשיח ומדברי התורה ומדברי המצוות, ופשוטו דברים אלו באיים רחוקים ובעמים רבים ערלי לב, והם נושאים ונותנים בדברים אלו ובמצוות התורה. אלו אומרים: מצוות אלו אמת היו, וכבר בטלו בזמן הזה ולא היו נוהגות לדורות; ואלו אומרים: דברים נסתרים יש בהן ואינן כפשוטן, וכבר בא משיח וגילה נסתריהם. וכשיעמוד המלך המשיח באמת, ויצליח וירום וינשא; מיד הם כולם חוזרים ויודעים ששקר נחלו אבותיהם, ושנבליאיהם ואבותיהם הטעום¹⁶.

(רמב"ם הלכות מלכים ומלחמותיהם פרק אחד עשר)

ענין הכפ"י שיהי' על ידי משיח - אין פירושו כפ"י בשוטים דוקא, אלא יכולה להיות גם כפ"י **בדברים**¹⁷. ויתירה מזו: יתכן אפילו שהדברים נאמרים במקום אחר לגמרי, כשהלה כלל אינו שומע, ואף על פי כן ע"י דברים אלו, כופים אותו ומסלקים ממנו את אונס היצר הרע¹⁸.

(משיחות ש"פ דברים, שבת חזון, ה'תשט"ו)

(תורת מנחם - התועדויות ח"י"ד (תשט"ו) ע' 244,

שיחות קודש (ברוקלין תשס"ג) ה'תשט"ו ע' 327))

11. ע"פ לשון הרמב"ם שבכתבי יד (כני"ל הערה 10).

12. דניאל יא, לה.

13. דניאל שם, יד.

14. ע"פ לשון הרמב"ם שבכתבי יד (כני"ל הערה 10).

15. צפניה ג, ט.

16. ע"פ לשון הרמב"ם שבכתבי יד (כני"ל הערה 10).

17. ראה כתובות עז, סע"א. ובתוספות בבא בתרא ח, ב ד"ה אכפ"י לרב נתן.

18. כמו שכתב הרמב"ם בהלכות גירושין סוף פרק ב בענין "מי שהדין נותן שכופין עליו לגרש את אשתו ולא רצה לגרש.. (ש)מכין אותה עד שיאמר רוצה אני" - שיימאחר שהוא רוצה להיות מישראל רוצה הוא לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות, ויצרו הוא שתקפו, וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר: רוצה אני - כבר גרש לרצונו, כיון שאז נתגלו רצונו ובחירתו **שלו**, שיהודי מצד עצמו בוחר בטוב (משיחות ש"פ דברים, שבת חזון ה'תשט"ו (תורת מנחם ח"י"ד ע' 241-242)).

אם עשה התעסק בכפיית ושכנוע כל ישראל לילך בדרכי התורה והמצוות ולחזק בדקה ובמלחמות ה' **הצליח** לשכנע רובו ככולו של עם ישראל לילך בה ולחזק בדקה, **ונצח כל האומות שסביביו** כאשר עם ישראל נלחמים במלחמות ה' נגד האויבים כהוראת התורה, **ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל - הרי זה משיח בודאי. ואם לא הצליח עד כה** שהשתדל לשכנע את עם ישראל לילך בדרכי התורה והמצוות ולחזק בדקה ולא הצליח, **או נהרג** שבמקום לנצח את כל האומות שסביביו הפסיד במלחמות ה' עד שנהרג (כמו שאירע לבן כוזבא שנלחם במלחמות ה' נגד מלכות רומי ונהרג בעוונות) - **בידוע שאינו זה שהבטיחה עליו תורה, והרי הוא ככל מלכי בית דוד השלמים הכשרים שמתו**, אבל כל זמן שפעולתו בכפיית ושכנוע כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה ומלחמתו במלחמות ה' (בעצמו ועל ידי שלוחיו) נמשכת - עדיין הוא בחזקת שהוא משיח.

(ראה **חקרי זמנים להרב אלתר הילביץ חלק ג**)

לשון הרמב"ם, שיהי' איש ש"יכוף כל ישראל". אולי לא"כל ישראל" ממש, אולם לכל הפחות רובם ככולם.

ומה שכתוב ברמב"ם שיהי' איש (שיכוף כל ישראל וכו'), אין הכוונה בזה רק בכח - הכוונה היא בפועל. דהיינו שאיש זה ילך ויכוף (י'וועט ארומגיין און צווינגען) את כל ישראל לקיים תורה ומצות. מובן, שאין הכוונה שהוא בעצמו ילך לכל אחד ואחד, שהרי זהו דבר בלתי אפשרי - כי אם השלוחים שלו, ושלוחי השלוחים עד מאה. ובשבילי ה' מספיק, שהם רק ילכו ויגידו ליהודים שצריך לשוב לתורה ולמצוות, וזה עצמו כבר ה' מסייע ומביא לידי קיום ה"ויכוף" כפשוטו.

(כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש **ביחידות עם הרב חיים הכהן גוטניק,**

יום עש"ק פ' דברים ה' מנחם אב ה'תשכ"ז

צדי"ק למלך חוברת ו' ע' 177-176)

נשיא הדור הוא המשיח

משיח נמצא בעולם בזמן ומקום הגלות, ובמצב של גלות, שסובל תחלואי הגלות [כדאיתא בגמרא¹⁹ "מה שמו (של משיח) .. חיורא דבי רבי (מצורע של בית רבי²⁰) שנאמר²¹ אכן חליינו הוא נשא ומכאובינו סבלם ואנחנו חשבנוהו נגוע מוכה אלהים ומעונה", "מאי סימני' יתיב ביני עניי סובלי חלאים"²² "מנוגעים והוא נמי מנוגע דכתיב²³ והוא מחולל מפשעינו וכתוב חליינו הוא נשא"²⁴. ובהמשך הגמרא²⁵ "אמר רב אי מן חייא הוא כגון רבינו הקדוש", "אם משיח **מאותן שחיין עכשיו**²⁶ ודאי היינו **רבינו הקדוש**, דסובל תחלואים וחסיד גמור הוה"²⁷], ומצפה בקוצר רוח ובכליון עינים²⁸ להתגלות (מההעלם בזמן ומצב הגלות), דמלך המשיח גואל את ישראל בגאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי' גלות, כפסק דין הרמב"ם²⁹ "יעמוד מלך מבית דוד וכו'".

(משיחות ש"פ תזריע-מצורע, ו' אייר ה'תנש"א סעיף ח, וסעיף ב')

(סה"ש תנש"א ח"ב ע' 496-497, וע' 491)

ושם (בהתחלת הסוגיא): "דבי רבי שילא אמרי: שילה שמו, שנאמר: עד כי יבא שילה; דבי רבי ינאי אמרי: ינון שמו (כמו ינאי, כל אחד הי' דורש אחר שמו), שנאמר: יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו; דבי רבי חנינה אמר: חנינה שמו, שנאמר אשר לא אתן לכם חנינה. ויש אומרים: מנחם³⁰ שמו, שנאמר כי רחק ממני מנחם משיב נפשי". וראה גם ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכה רבה פ"א, נא. וראה ליקוטי לוי יצחק על מארז"ל ע' קו ש"כל הדעות אמת הם ואלו ואלו דא"ח", עיי"ש.

ואנן (חסידים) נעני אבתרייהו (בנוגע לרבותינו נשיאינו, ובפרט כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) - יוסף שמו, שנאמר "יוסף אדני-שנית ידו גוי' ואסף נדחי ישראל גווי", יצחק שמו, שנאמר "אז ימלא שחוק פיני".

(משיחות ש"פ תזריע-מצורע הנ"ל, הערה 67)

(סה"ש תנש"א ח"ב ע' 496)

"רבינו", נשיא הדור, הוא גם המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, כמו משה רבינו

19. סנהדרין צח, ב.
 20. פרש"י שם.
 21. ישעיה נג, ד.
 22. סנהדרין שם, א.
 23. ישעיה שם, ה.
 24. פרש"י סנהדרין שם.
 25. סנהדרין צח, ב.
 26. ועי"פ פסק דין הרמב"ם (הלכות מלכים סוף פרק יא) "ואם יעמוד מלך מבית דוד כו" - היינו שהוא כבר מלך.
 27. פרש"י שם.
 28. שלכן "שרי חד ואסיר חד (מתיר נגע ומקנחו וקושרו ואח"כ מתיר האחר ועושה כן ואינו מתיר שני נגעים יחד (כשאר סובלי החלאים שיושב ביניהם)), אמר: דימלא מיבעינא ולא איעכב (אי בעי לי לצאת וליגאל את ישראל לא איתעכב כדי קשירת שני נגעים)". - סנהדרין שם ובפירוש רש"י.
 29. שבהערה 26.
 30. כן הוא הגירסא ("מנחם" סתם) בתלמוד שם כ"י מינכן ובכ"י קי' [נעתק בדקדוקי סופרים על מסכת סנהדרין שם], וכן הוא בירושלמי ואיכה רבה דלקמן. ובגליון כ"י קי' נוסף: בן חזקיה (ע"פ פירוש רש"י שם: **מנחם**, בן חזקיה'), וכן נדפס בדפוסים שלנו. וראה שיחת ש"פ תזריע-מצורע שם בשולי הגליון להערה 67 (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 496).